

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.009.02.2020

Dr hab. inż. Piotr Szynkarczyk
Dyrektor
Sieć Badawcza ŁUKASIEWICZ -
Przemysłowy Instytut Automatyki
i Pomiarów PIAP
Aleje Jerozolimskie 202
02-486 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/039 Działalność Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego,
w tym realizacja Programu Wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sieć Badawcza ŁUKASIEWICZ – Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP ¹ , Al. Jerozolimskie 202, 02-486 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr hab. inż. Piotr Szynkarczyk, Dyrektor Instytutu od 1 sierpnia 2015 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawdliwość przygotowania i wykonania zadania określonego w umowie. 2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru.
Okres objęty kontrolą	2017-2020 (I półrocze). Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dane i dokumenty z lat wcześniejszych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust.1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Kamila Kucharska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/82/2020 z 28 maja 2020 r. (akta kontroli str. 1-3)

¹ Na mocy art. 98 ust. 2 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz.U. z 2019 r. poz. 534 ze zm.) z dniem 1 kwietnia 2019 r. Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP w Warszawie stał się instytutem Sieci Badawczej Łukasiewicz i zgodnie z art. 3 ust. 4 tej ustawy, używa nazwy: Sieć Badawcza Łukasiewicz - Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP; dalej: Ł- PIAP albo Instytut.

² Powołany z dniem 1 sierpnia 2015 r. na stanowisko Dyrektora Przemysłowego Instytutu Automatyki i Pomiarów w Warszawie na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1350 ze zm.). Z dniem 1 kwietnia 2020 r., na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz, powołany na stanowisko Dyrektora Sieci Badawczej Łukasiewicz - Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP.

³ Dz.U. z 2020 r. poz.1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Ł-PIAP, w ramach Programu Wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” – IV etap, część B⁵, opracował koncepcję i założenia Projektu Nr III.N.19 pt. „Innowacyjne rozwiązanie techniczne umożliwiające bezpieczne współdziałanie człowieka z robotem przemysłowym w jego obszarze roboczym”⁶. Podjęte w ramach prac projektowych działania były zgodne z postanowieniami umowy zawartej z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym⁷, jednak nie doprowadziły do osiągnięcia wszystkich zaplanowanych wyników. W przypadku jednego z dwóch wybranych do wdrożenia rozwiązań zgłoszono wnioski o udzielenie patentu na wynalazek. Drugie rozwiązanie, optyczny system ostrzegawczy wykorzystujący rozszerzoną rzeczywistość, nie zostało w pełni zrealizowane. Z uwagi na niezrealizowanie części z zaplanowanych produktów, rozliczenie końcowe finansowania Projektu zostało pozostawione do decyzji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju⁸.

Ł-PIAP zgodnie z umową sporządził wymaganą dokumentację sprawozdawczą, jednak nie dochował pięciu z siedmiu wynikających z umowy terminów na jej przekazanie do CIOP-PIB oraz nie załączył do raportu końcowego informacji dla celów ewaluacji Projektu. Cztery z siedmiu publikacji i referatów przygotowanych przez Instytut nie zawierały informacji o ich opracowaniu na podstawie wyników Programu. Stwierdzone uchybienia formalne nie wpłynęły na realizację zamierzonego celu Projektu.

Otrzymane finansowanie Instytut przeznaczył na pokrycie wydatków związanych z realizacją celów Projektu. Na skutek korekty rozliczeń podatkowych Ł-PIAP odzyskał część podatku VAT, który pierwotnie uznał za koszt kwalifikowany. Nie skorygowano jednak rozliczenia finansowego Projektu i nie uznano tych środków za koszt niekwalifikowany, co w praktyce stanowiło podwójne finansowanie tych samych wydatków.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania określonego w umowie

Opis stanu faktycznego

W latach 2017–2019 Ł-PIAP, na podstawie umowy zawartej z CIOP-PIB¹⁰, realizował Projekt, którego celem było opracowanie rozwiązań umożliwiających współdziałanie człowieka z robotem przemysłowym w jego obszarze roboczym, przy spełnieniu wymagań wynikających z obowiązujących regulacji bhp oraz zachowaniu wysokiego poziomu efektywności produkcyjnej. Umowa określała warunki realizacji Projektu, przyznane finansowanie w wysokości 420 017,00 zł oraz prawa i obowiązki stron. W załącznikach do umowy przedstawiono cele, zakres działań

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Program ustanowiony na mocy uchwały Rady Ministrów nr 203/2015 z dnia 26 października 2015 r., okres realizacji: lata 2017 – 2019, część B: program realizacji badań naukowych i prac rozwojowych, dalej: Program.

⁶ Dalej: Projekt.

⁷ Dalej: CIOP-PIB.

⁸ Dalej: NCBiR.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Umowa z dnia 3 lipca 2017 r. nr TP-57/2017/PW-PW w sprawie realizacji projektu Nr III.N.19 Tytuł: Innowacyjne rozwiązanie techniczne umożliwiające bezpieczne współdziałanie człowieka z robotem przemysłowym w jego obszarze roboczym, dalej: umowa albo umowa projektowa.

realizowanych w ramach poszczególnych etapów, wyniki końcowe, wskaźniki realizacji celów Programu z wykorzystaniem wyników Projektu, harmonogram i kosztorys Projektu oraz wymogi dotyczące zawartości merytorycznej sprawozdań etapowych.

(akta kontroli str. 43-68)

Projekt podzielono na trzy etapy: I. Koncepcja stanowisk zrobotyzowanych nowej generacji, dopuszczających współdziałanie robota z człowiekiem (okres realizacji: 1 stycznia – 31 grudnia 2017 r.); II. Demonstrator wybranych rozwiązań w laboratoryjnym stanowisku spawalniczym (1 stycznia – 31 grudnia 2018 r.); III. Badania funkcjonalne i weryfikacyjne, analiza ich wyników i opracowanie propozycji wymagań bezpieczeństwa dla stanowisk zrobotyzowanych, przewidujących współdziałanie z człowiekiem operującym w przestrzeni roboczej robota (1 stycznia – 31 grudnia 2019 r.).

(akta kontroli str. 66)

W trakcie realizacji Projektu Ł-PIAP nie przedkładał CIOP-PIB wniosków o zmiany w Projekcie, które wymagały sporządzenia i podpisania aneksu do umowy. Dokonano natomiast zmian, które zgodnie z § 7 ust. 4 umowy nie były uznawane za zmianę warunków umowy i dotyczyły: przesunięcia do etapu II otrzymanej i niewykorzystanej w etapie I kwoty 7040,53 zł, przesunięcia o jeden miesiąc terminu zakończenia etapu II¹¹, przesunięcia na 2019 r. otrzymanej i niewykorzystanej kwoty 21 940,91 zł, przesunięcia pomiędzy kategoriami kosztów (z kategorii „inne koszty operacyjne” do „wynagrodzenia”): w etapie II kwoty 498,54 zł oraz w etapie III kwoty 19 202,83 zł. O wprowadzonych zmianach Instytut informował CIOP-PIB w raportach okresowych, wnioskach o płatność oraz informacji załączonej do raportu końcowego.

(akta kontroli str. 81-82, 114, 121, 240, 298, 449, 452, 454, 457)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że koncepcja Projektu powstała w całości w Instytucie, w oparciu o doświadczenia zdobyte przy realizacji innych przedsięwzięć badawczo-rozwojowych z dziedziny automatyki i robotyki. Wszystkie zadania zostały zrealizowane przez pracowników etatowych Ł-PIAP, a w badaniach nie brały udziału inne podmioty. Pomimo, że podjęto zaplanowane prace zgodnie z zakresem opisanym w karcie informacyjnej projektu, nie udało się osiągnąć wszystkich oczekiwanych wyników.

(akta kontroli str. 40-42, 59-61, 77, 81, 132, 409-413)

Z wyjaśnień Dyrektora Ł-PIAP wynika, że na etapie przygotowywania Projektu zakładano, że do realizacji demonstratora optycznego systemu ostrzegawczego wykorzystującego rzeczywistość rozszerzoną¹², wykorzystane zostaną okulary do rzeczywistości rozszerzonej¹³ firmy Google, posiadające bogate narzędzia oprogramowania. Wycofanie tego produktu z rynku spowodowało konieczność wykorzystania w Projekcie innych okularów AR. Po analizie dostępnych urządzeń wybrano okulary firmy Microsoft, które wg zapewnień producenta dawały uniwersalne i otwarte możliwości programistyczne. Prace badawcze wykazały jednak, że wykorzystanie standardowych narzędzi okularów AR do wytworzenia systemu ostrzegawczego nie jest możliwe. Jako alternatywne rozwiązanie opracowano własne oprogramowanie do komunikacji robota z okularami. Pomimo uzyskania pomyślnych wyników testów oprogramowania komunikacji komputera PC i robota, nie udało się uruchomić przygotowanego rozwiązania na komputerze sterującym okularów AR przed zakończeniem Projektu. Roboczą dokumentację

¹¹ Tj. do 31 stycznia 2019 r.

¹² Zaplanowany produkt Projektu, który ostatecznie nie został zrealizowany. Szerzej zagadnienie to opisano w obszarze 2 wystąpienia pn.: „Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru”.

¹³ Dalej: okulary AR; od ang. Augmented Reality – rzeczywistość rozszerzona.

techniczną oprogramowania przedstawiono w załączniku do sprawozdania etapowego z etapu III¹⁴, jako wynik prac zespołu projektowego.

(akta kontroli str. 80-82, 89-90, 394-395)

W protokole z komisijnego odbioru Projektu (etap III)¹⁵ CIOP-PIB potwierdził wykonanie prac w ramach tego etapu, jednak ze względu na nieuzyskanie zaplanowanych produktów uznał, że ostateczną decyzję o rozliczeniu Projektu i uznaniu wysokości kosztów kwalifikowanych podejmie NCBiR, po dokonaniu oceny materiałów sprawozdawczych. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w Ł-PIAP¹⁶, NCBiR nie dokonało oceny i ostatecznego rozliczenia Programu, w tym Projektu realizowanego przez Ł-PIAP.

(akta kontroli str. 96-99, 399-400)

Powodzeniem zakończyły się badania demonstratora wrażliwej powłoki ochronnej na elementy ramienia robota, zainstalowanego w laboratoryjnym zrobotyzowanym stanowisku spawalniczym. Opracowano koncepcję własnego produktu mającego za zadanie nie dopuścić do kolizji operatora wykonującego prace w bezpośredniej bliskości urządzenia, tj. pokrowca ochronnego na ramię robota oraz złożono w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o udzielenie patentu na wynalazek¹⁷.

(akta kontroli str. 341-342, 349, 392, 396-397, 409-414)

Na realizację Projektu Instytut uzyskał finansowanie w wysokości określonej w umowie¹⁸. Otrzymane środki, pomimo niepełnej realizacji wszystkich założeń Projektu, w całości rozliczono na pokrycie kosztów kwalifikowanych, tj.:

- wynagrodzeń w łącznej wysokości 308 041,37 zł (73% kwoty uzyskanego finansowania), w tym: 92 524,21 zł w 2017 r., 137 274,33 zł w 2018 r. oraz 78 242,83 zł w 2019 r.,
- innych kosztów operacyjnych w wysokości 15 048,63 zł (4% kwoty uzyskanego finansowania), w tym: 14 523,83 zł w 2018 r. oraz 524,80 zł w 2019 r.,
- kosztów pośrednich w wysokości 96 927,00 zł (23% kwoty uzyskanego finansowania), w tym: 27 757,26 zł w 2017 r., 45 539,46 zł w 2018 r. oraz 23 630,28 zł w 2019 r.

Dla potrzeb Projektu prowadzono ewidencję księgową, w której na wyodrębnionych kontach analitycznych dokonywano zapisów w sposób umożliwiający identyfikację operacji księgowych i przyporządkowanie do kategorii kosztów. Wnioski o płatność¹⁹, składane po spełnieniu warunku określonego w § 11 ust. 5 umowy²⁰, oraz raporty z realizacji Projektu²¹ odzwierciedlały kwoty wynikające ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 109-114, 116-120, 233, 292, 423-426, 447-454, 457)

¹⁴ Załącznik nr 7 Pakiet oprogramowania do testowania komunikacji robota przemysłowego KUKA i komputera PC za pośrednictwem łącza Ethernet. Dokumentacja Techniczna robocza.

¹⁵ Protokół nr 37/2020 z dnia 27 lutego 2020 r.

¹⁶ 24 lipca 2020 r.

¹⁷ Wynalazek pn.: Pokrowiec ochronny na manipulator robota, zgłoszenie nr P.432489.

¹⁸ Zaliczka nr 1 wypłacona 7 lipca 2017 r. w kwocie 127 322,00 zł – wypłacona na podstawie § 11 ust. 4 umowy; zaliczka nr 2 wypłacona 29 sierpnia 2018 r. w kwocie 212 238,00 zł - na podstawie wniosku o płatność z 26 lutego 2018 r.; zaliczka nr 3 wypłacona 13 czerwca 2019 r. w kwocie 80 457,00 zł - na podstawie wniosku o płatność z 31 stycznia 2019 r.

¹⁹ Wniosek z 26 lutego 2018 r. i wniosek z 31 stycznia 2019 r.

²⁰ Warunkiem otrzymania kolejnej zaliczki, w wysokości do 100% środków zaplanowanych na dany rok budżetowy, jest wykazanie poniesienia kosztów stanowiących co najmniej 70% wszystkich przekazanych zaliczek.

²¹ Raport okresowy nr 1/2017 z realizacji projektu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. (etap I); Raport okresowy nr 2 z realizacji projektu w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. (etap II); Raport końcowy z realizacji projektu, część B – finansowa.

Sprawozdania finansowe Instytutu za lata 2017, 2018 i 2019²², sporządzone na podstawie ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²³, zostały poddane badaniu przez biegłych rewidentów. W opinii biegłych wszystkie sprawozdania finansowe przedstawiały rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Instytutu oraz zostały sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli str. 470-481)

Szczegółowym badaniem objęto dobraną w sposób celowy próbę 32 ze 100 wydatków²⁴ uznanych za koszty kwalifikowane Projektu, o łącznej wartości 263 611,43 zł (63% wartości dofinansowania). Na podstawie dokumentacji stwierdzono, że wydatki poniesiono w okresie realizacji Projektu i udokumentowano dowodami księgowymi oraz przelewami bankowymi. Zewnętrzne dokumenty księgowe trwale opisano zamieszczając informacje, o których mowa w § 11 ust. 16 umowy, a do wytworzonych z systemu finansowo-księgowego list plac i poleceń księgowania sporządzono oddzielne opisy²⁵. Środki przeznaczone na finansowanie kosztów związanych z realizacją celów Projektu, w tym wynagrodzenia wykonawców, zakup materiałów do budowy demonstratora optycznego systemu ostrzegawczego oraz koszty ogólne, rozliczone ryczałtem, zgodnie z przyjętą metodologią, w wysokości 30% kosztów bezpośrednich. Zakupy materiałów nie przekraczały progu 30 tys. euro, określonego w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁶ i były realizowane zgodnie z obowiązującą w Instytucie procedurą²⁷.

(akta kontroli str. 33-35, 72-73, 459-461)

Wydatki nie przekroczyły limitu łącznej kwoty kosztów kwalifikowanych określonych w kosztorysie Projektu. Otrzymane i niewykorzystane w etapach I i II środki finansowe przesuwano do kolejnych etapów, przy czym zmiany te nie spowodowały zwiększenia ponad 20% kosztów kwalifikowanych etapu, do którego dokonywano przesunięcia. W ramach Projektu Instytut dokonał przesunięć środków z kategorii „inne koszty operacyjne” do kategorii „wynagrodzenia”, zwiększając o 7% koszty wynagrodzeń, co jak wyjaśnił Dyrektor Ł-PIAP, spowodowane było zwiększoną pracochłonnością w III etapie Projektu, wynikającą m.in. z konieczności wykonania prac nad własną aplikacją do komunikacji robota z okularami rzeczywistości rozszerzonej.

(akta kontroli str. 88, 457)

W składanych w trakcie realizacji Projektu rozliczeniach otrzymanych środków²⁸ oraz w raporcie końcowym Ł-PIAP informował, że w Projekcie koszty niekwalifikowane nie wystąpiły. Badanie próby wydatków wykazało, że za koszt kwalifikowany Ł-PIAP uznał część podatku VAT²⁹. Na skutek korekty rozliczenia podatkowego Instytut odzyskał część podatku VAT, uwzględnionego jako koszt

²² W związku z włączeniem Instytutu od 1 kwietnia 2019 r. do Sieci Badawczej Łukasiewicz, sporządzono dwa sprawozdania finansowe (za okres od 1 stycznia do 31 marca 2019 r. i od 1 kwietnia do 31 grudnia 2019 r.).

²³ Dz.U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

²⁴ 11 wydatków z 2017 r. (siedem z kategorii wynagrodzenia i cztery kategorii koszty pośrednie); 10 wydatków z 2018 r. (pięć z kategorii wynagrodzenia, trzy inne koszty operacyjne i dwa koszty pośrednie); 11 wydatków z 2019 r. (siedem z kategorii wynagrodzenia, jeden inne koszty operacyjne i trzy koszty pośrednie).

²⁵ Wszystkie dokumenty dotyczące kosztów kwalifikowanych zostały parafowane przez kierownika Projektu, zgodnie z zarządzeniem nr 4 Dyrektora Przemysłowego Instytutu Automatyki i Pomiarów PIAP z 26 października 2009 r. w sprawie zasad powoływania i funkcjonowania Kierowników Projektów.

²⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

²⁷ Procedura PS 4-1 Dokonywanie zakupów, ocena dostawców.

²⁸ Składanych do CIOP-PIB wnioskach o płatność: z 26 lutego 2018 r. rozliczenie środków finansowych za 2017 r., z 31 stycznia 2019 r. rozliczenie środków finansowych za 2018 r.

²⁹ VAT rozliczano strukturą wyliczoną na podstawie art. 91 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2020 r. poz. 106 ze zm., dalej: ustawa o VAT), zgodnie z oświadczeniem Instytutu o kwalifikowalności VAT, złożonym we wnioskach o płatność.

kwalifikowany w Projekcie w 2018 r. i 2019 r., lecz nie skorygował wysokości kosztów kwalifikowanych. Nieprawidłowość ta została opisana w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 102-104, 112-113, 119-120, 452)

W okresie realizacji Projektu Ł-PIAP nie osiągnął przychodów ze sprzedaży aparatury naukowo-badawczej zakupionej lub wytworzonej ze środków stanowiących finansowanie oraz z tytułu odsetek bankowych od kwoty finansowania przekazanego na realizację Projektu.

(akta kontroli str. 83, 424)

Na podstawie umowy zawartej przez CIOP-PIB z firmą audytorską Handikap Audyt³⁰ został przeprowadzony audyt w zakresie wybranych projektów realizowanych w ramach Programu, w tym Projektu Ł-PIAP³¹. W Instytucie audyt rozpoczął się po zrealizowaniu 90% wydatków Projektu i zakończył przed złożeniem raportu końcowego. Koszt audytu uznano za koszt kwalifikowany, zgodnie z § 17 ust. 2 umowy. Audytorzy nie stwierdzili uchybień lub nieprawidłowości i nie sformułowali zaleceń. Projekt nie był przedmiotem kontroli przeprowadzanej przez NCBiR lub upoważniony przez Centrum podmiot.

(akta kontroli str. 38-39, 431-446)

Realizację Projektu udokumentowano w trzech sprawozdaniach etapowych³², których zawartość merytoryczna odpowiadała wymogom określonym w załączniku nr 5 do umowy. Sprawozdania przekazano do CIOP-PIB, który na ich podstawie dokonał komisyjnej oceny postępów Projektu i uznał za wykonane i rozliczone etapy I i II. Rozliczenie etapu III pozostawiono do decyzji NCBiR. Postępy w Projekcie oraz informacje o kosztach Ł-PIAP przedstawiał w raportach okresowych oraz raporcie końcowym, sporządzonych na wzorcowych formularzach otrzymanych z CIOP-PIB. Według wyjaśnień Dyrektora Ł-PIAP, do przekazanych raportów NCBiR nie wnosił zastrzeżeń³³.

(akta kontroli str. 82-85, 124, 230, 232, 245, 289, 291, 305, 399-401, 458)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Uznanie za koszt Projektu części podatku VAT w wysokości 167,18 zł i niedokonanie korekty kosztów kwalifikowanych, pomimo że na skutek zastosowania art. 91 ustawy o VAT Ł-PIAP odzyskał podatek VAT ze środków budżetu państwa w ww. kwocie.

Zgodnie z § 12 ust. 3 umowy projektowej, naliczony podatek VAT może być kosztem kwalifikowanym, jeśli zgodnie z odrębnymi przepisami, wykonawcy nie przysługuje prawo do jego zwrotu lub odliczenia oraz jeśli podatek ten został naliczony w związku z poniesionymi kosztami kwalifikowanymi. W deklaracji VAT za styczeń 2019 r. oraz za styczeń 2020 r. Ł-PIAP odliczył część podatku naliczonego, w wysokości 167,18 zł, będącego kosztem kwalifikowanym. Odliczona przez Ł-PIAP część podatku VAT powinna zatem zostać uznana za koszt niekwalifikowany i skutkować skorygowaniem rozliczonego dofinansowania.

(akta kontroli str. 53, 452, 516, 519-520)

³⁰ Umowa z 25 kwietnia 2019 r. zawarta pomiędzy CIOP-PIB a Handikap Audyt Agnieszka Mazurek.

³¹ Audyt przeprowadzony w dniach 6-23 maja 2019 r., okres objęty audytem: 1 stycznia 2017 r. – 31 marca 2019 r. Sprawozdanie z audytu z 29 maja 2019 r. zn. 1/PW/PBIWP-IV/2017/NCBiR/2019.

³² Z etapu I – nr archiwalny 9384, z etapu II – nr archiwalny 9458, z etapu III – nr archiwalny 9563.

³³ Na wniosek NCBiR uzupełniono raport z wykonania Projektu za 2018 r. o publikację i referat przygotowane w etapie II.

Dyrektor Ł-PIAP wyjaśnił, że korekta kosztów kwalifikowanych była planowana na okres po wyliczeniu i rozliczeniu wskaźnika za 2019 r. w deklaracji VAT za styczeń 2020 r., jednak w wyniku niedopatrzenia nie została wykonana. Poinformował również, że rozpoczęto przygotowanie dokumentów związanych z korektą kosztów kwalifikowanych w tym zakresie.

(akta kontroli str. 102, 516)

2. Przekazanie do CIOP-PIB sprawozdań etapowych, raportu okresowego z etapu I oraz części A raportu końcowego Projektu, po upływie terminów określonych w umowie³⁴, co stanowiło również naruszenie obowiązku wykonawcy do terminowego składania sprawozdań i raportów wynikającego z § 4 ust. 1 pkt 2 umowy. Przekroczenie terminów dotyczyło pięciu z siedmiu dokumentów i wyniosło od 9 do 96 dni.

(akta kontroli str. 45-46, 458)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że przekroczenia terminów wynikały z ilości pracy nad przygotowaniem dokumentów, lecz nie miały wpływu na prawidłową realizację Projektu i były na bieżąco uzgadniane z CIOP-PIB, który nie zgłaszał uwag do terminów dostarczania sprawozdań³⁵.

(akta kontroli str. 102-104)

3. Niezałączenie do raportu końcowego z realizacji Projektu informacji dla celów ewaluacji Projektu, co było niezgodne z § 6 ust. 10 umowy projektowej.

(akta kontroli str. 46, 401-428)

Dyrektor Ł-PIAP wyjaśnił, że raport końcowy został przygotowany według wzoru przekazanego przez CIOP-PIB. Instytut nie otrzymał dodatkowych wytycznych oraz odrębnego formularza informacji dla celów ewaluacji, zaś na stronach NCBiR formularze takie nie były opublikowane.

(akta kontroli str. 88, 518)

Dyrektor CIOP-PIB³⁶ poinformowała natomiast, że w trakcie realizacji Projektu, NCBiR ani inny upoważniony podmiot nie zwracały się o współpracę w procesie ewaluacji i CIOP-PIB nie oczekiwał od Ł-PIAP dołączenia do raportu końcowego informacji z przeprowadzonej ewaluacji. W opracowanych przez NCBiR formularzach raportów okresowych i raportu końcowego z realizacji projektów zamieszczono tabelę związaną z ewaluacją wyników projektów, przeznaczoną do prezentacji wskaźników rezultatu.

(akta kontroli str. 530-534)

NIK wskazuje, że odstępianie od załączenia do raportu końcowego informacji dla celów ewaluacji było niezgodne z § 6 ust. 10 umowy, którego ewentualna zmiana wymagała sporządzenia pisemnego aneksu zgodnie z § 22 umowy projektowej. Aneksu do umowy w tym zakresie nie sporządzono.

4. Niezamieszczenie w czterech z siedmiu przygotowanych publikacji i referatów, przygotowanych przez Instytut w trakcie Projektu, informacji o ich opracowaniu

³⁴ Sprawozdanie z etapu I – termin przekazania do CIOP-PIB (§ 6 ust. 2 pkt 1 umowy) do 10 grudnia 2017 r., przekazano 16 marca 2018 r. (przekroczenie terminu o 96 dni); sprawozdanie z etapu II – termin przekazania (§ 6 ust. 2 pkt 2) do 10 listopada 2018 r., przekazano 13 grudnia 2018 r. (przekroczenie terminu o 33 dni); sprawozdanie z etapu III – termin przekazania (§ 6 ust. 2 pkt 2) do 10 listopada 2019 r., przekazano 13 stycznia 2020 r. (przekroczenie terminu o 64 dni); raport okresowy z etapu 1 – termin przekazania (§ 6 ust. 5 umowy) do 28 lutego 2018 r., przekazano 20 marca 2018 r. (przekroczenie terminu o 20 dni); raport końcowy – termin przekazania (§ 6 ust. 7 umowy) 60 dni od daty zakończenia realizacji projektu, część A przekazano 9 marca 2020 r. (przekroczenie terminu o 9 dni), część B – finansową raportu końcowego przekazano w terminie wynikającym z umowy.

³⁵ CIOP-PIB wyraził zgodę na przedłużenie terminu złożenia sprawozdania z etapu I do dnia 12 stycznia 2018 r. oraz sprawozdania z etapu III - do dnia 10 stycznia 2020 r.

³⁶ CIOP-PIB pełnił funkcję Koordynatora Programu.

na podstawie wyników Programu, co było niezgodne z § 9 ust. 2 umowy projektowej³⁷.

(akta kontroli str. 48, 455-456)

Dyrektora Ł-PIAP wyjaśnił, że brak informacji na ten temat w niektórych publikacjach był skutkiem przeoczenia i podjęte zostaną stosowne działania w celu zwiększenia nadzoru nad dokumentami projektów w tym zakresie³⁸.

(akta kontroli str. 48, 104, 517)

OCENA CZĄSTKOWA

Instytut realizował badania zgodnie z założeniami określonymi w karcie informacyjnej projektu oraz poniósł prawidłowo udokumentowane i ujęte w ewidencji księgowej wydatki na sfinansowanie zadań służących realizacji Projektu. Pomimo podjęcia zakładanych działań nie uzyskano wszystkich produktów Projektu. Stwierdzone błędy formalne i opóźnienia w przygotowaniu dokumentacji, stanowiące naruszenie postanowień zawartej umowy, nie rzutowały na przebieg prac projektowych i osiągnięcie wyników. Pomimo dokonanej, zgodnie z przepisami ustawy o VAT, korekty podatku, nie skorygowano rozliczenia finansowego Projektu w części, w której odzyskany VAT uznano za koszt kwalifikowany.

OBSZAR

2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru

Opis stanu faktycznego

Projekt zakładał opracowanie rozwiązań umożliwiających bezpieczne współdziałanie człowieka z robotem przemysłowym i wpisywał się w cele szczegółowe Programu, m.in. w zakresie rozwoju narzędzi do zapobiegania i ograniczania ryzyka zawodowego w środowisku pracy. W karcie informacyjnej projektu wymieniono dokumenty strategiczne, których postulaty uwzględniał Projekt, m.in. Systemy Krajowych Inteligentnych Specjalizacji, obszar 17. „Automatyzacja i robotyka procesów technologicznych”, Strategia UE w zakresie poprawy warunków pracy na lata 2014-2020, Wytyczne UE dotyczące bhp zawarte w dyrektywach bhp oraz dyrektywach: maszynowej, nisko-napięciowej oraz kompatybilności elektromagnetycznej.

(akta kontroli str. 62, 79, 484-486)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że opracowanie Projektu poprzedziła analiza potrzeb i kierunków badań z zakresu automatyzacji, robotyzacji, bezpieczeństwa maszyn i instalacji zrobotyzowanych. Przeprowadzono również rozpoznanie zapotrzebowania na produkty Projektu, z wykorzystaniem m.in. danych statystycznych dotyczących rynku robotów przemysłowych i usługowych w Polsce, własnej wiedzy eksperckiej oraz rezultatów innych projektów, w których uczestniczył Ł-PIAP. W Projekcie uwzględniono wymogi określone w dokumentach międzynarodowych i krajowych oraz wzięto pod uwagę dokumenty strategiczne powołane w Programie.

(akta kontroli str. 77-80)

Podczas realizacji Projektu wykonawcy nawiązali współpracę z instytucjami w kraju i za granicą, w wyniku której m.in. pozyskano bezpłatnie do celów badań nad

³⁷ Publikacje i wystąpienia konferencyjne powinny być opatrzone następującym tekstem: „Opracowano na podstawie wyników IV etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, finansowanego w latach 2017-2019 w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego/Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Koordynator programu: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy”.

³⁸ Instytut podjął częściowe działania naprawcze i w jednej z czterech publikacji, pt.: „Sterowanie przesunięciem robota do pozycji wyjściowej w trybie pracy automatycznej”, uzupełniono wymagany zapis w lipcu 2020 r.

opracowaniem demonstratora wrażliwej powłoki ochronnej na ramię robota od firmy Blue Danube Robotics GmbH z Austrii (tzw. skóry bezpieczeństwa).

(akta kontroli str. 81, 264, 292, 294)

W umowie projektowej zaplanowano realizację 11 produktów, tj.:

- 1) modelu wrażliwej powłoki ochronnej na elementy ramienia robota,
- 2) modelu optycznego systemu ostrzegawczego wykorzystującego rozszerzoną rzeczywistość,
- 3) demonstratora opracowanych rozwiązań, zainstalowanego w laboratoryjnym zrobotyzowanym stanowisku spawalniczym,
- 4) dokumentacji technicznej wrażliwej powłoki ochronnej na elementy ramienia robota i optycznego systemu ostrzegawczego wykorzystującego rozszerzoną rzeczywistość,
- 5) patentu dot. wrażliwej powłoki ochronnej na elementy ramienia robota,
- 6) patentu dot. optycznego systemu ostrzegawczego wykorzystującego rozszerzoną rzeczywistość,
- 7) raportu na temat stanu uregulowań normalizacyjnych w dziedzinie bezpieczeństwa robotów przemysłowych i instalacji zrobotyzowanych oraz trendów rozwoju konstrukcji robotów przemysłowych pod kątem ich współpracy z człowiekiem,
- 8) zaleceń dot. wymagań bezpieczeństwa dla stanowisk zrobotyzowanych, przewidujących współdziałanie z człowiekiem operującym w przestrzeni roboczej robota, zgodnych z obowiązującym stanem prawnym i dyrektywami UE, do udostępnienia na serwerze PIAP,
- 9) materiałów promocyjno-informacyjnych prezentujących rezultaty projektu: dwóch ulotek, dwóch prezentacji, materiałów na stronę internetową,
- 10) czterech publikacji w recenzowanych czasopismach naukowych i popularnonaukowych,
- 11) trzech referatów na konferencjach krajowych i zagranicznych.

Ocenę stopnia realizacji zakładanych wyników umożliwiały przyjęte w załączniku nr 2 do umowy wskaźniki produktów, które określały wartość docelową produktu i rok jego realizacji. Wskaźniki te były spójne ze wskaźnikami realizacji celów szczegółowych określonymi w Programie.

(akta kontroli str. 59, 64-65, 237-239, 295-297, 412-414, 455-456)

Z zaplanowanych w umowie 11 produktów nie zrealizowano:

- jednego w całości, tj. zgłoszenia patentowego dot. optycznego systemu ostrzegawczego wykorzystującego rozszerzoną rzeczywistość,
- dwóch w części, tj. demonstratora optycznego systemu ostrzegawczego wykorzystującego rozszerzoną rzeczywistość, zainstalowanego w laboratoryjnym zrobotyzowanym na stanowisku spawalniczym oraz jego dokumentacji technicznej.

Do skutku nie doszło także planowane zgłoszenie referatu nt. Projektu na International Conference Mechatronic Systems and Materials MSM w 2019 r., która, pomimo zapowiedzi, nie została zorganizowana.³⁹ Na podstawie przygotowanego materiału wykonawcy Projektu opracowali i zgłosili artykuł na XX Krajową Konferencję Automatyki KKA'2020⁴⁰.

(akta kontroli str. 90-95, 412-415, 455-456)

Osiągnięte w wyniku Projektu wartości wskaźników produktu Instytut rzetelnie przedstawiał w sporządzonych raportach okresowych oraz w raporcie końcowym.

³⁹ Konferencja miała się odbyć na Litwie i była zapowiadana podczas konferencji w Zakopanem w 2018 r.

⁴⁰ Artykuł Applicability of Artificial Robotic Skin for Industrial Manipulators, P.Falkowski, Z. Pilat, M. Pachuta został opublikowany w materiałach XX Krajowej Konferencji Automatyki KKA'2020, dostępnych na stronie internetowej wydawnictwa Springer: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-50936-1_44.

Wyniki badań prezentowano w publikacjach w czasopismach naukowych⁴¹ oraz referatach na konferencjach branżowych⁴², a także zamieszczono na uruchomionej stronie internetowej Projektu⁴³.

(akta kontroli str. 200-207, 237-238, 287-288, 295-296, 354-355, 363-380, 412-413, 455-456)

Dyrektor Ł-PIAP wyjaśnił, że Projekt był promowany m.in. poprzez prezentacje dla firm współpracujących z Instytutem, działających w branżach: motoryzacyjnej, maszyn górniczych oraz maszyn rolniczych. W 2020 r. kontynuowano promocję wyników Projektu, m.in. poprzez ich prezentację na międzynarodowych targach oraz zgłoszenie do konkursu na wystawie ICAN 2020 Toronto⁴⁴.

(akta kontroli str. 89, 482-483)

Przyjęte w umowie mierzalne wskaźniki rezultatów, zakładanych do osiągnięcia po zakończeniu Projektu, wyznaczały roczny, 2-letni oraz 3-letni okres ich realizacji i były zgodne ze wskaźnikami realizacji celów szczegółowych Programu. Według stanu na 30 czerwca 2020 r., Ł-PIAP wykazał postępy w realizacji dwóch z sześciu wskaźników, związanych z upowszechnianiem wyników Projektu, tj. na prowadzonej przez Instytut stronie internetowej Projektu udostępniono opracowane zalecenia dotyczące wymagań bezpieczeństwa dla stanowisk zrobotyzowanych i materiały promocyjno-informacyjne prezentujące rezultaty Projektu oraz dokonywano pomiaru liczby wejść na stronę internetową.

(akta kontroli str. 64-65, 487)

Dyrektor Ł-PIAP wyjaśnił, że stan pandemii⁴⁵ znacznie ograniczył aktywność Instytutu, m.in. w zakresie działań zmierzających do upowszechnienia rezultatów Projektu, jednak Instytut monitoruje możliwości wykonania kolejnych planowanych działań.

(akta kontroli str. 484-486)

W latach 2014 – 2016, w ramach III etapu Programu Wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”⁴⁶, Ł-PIAP realizował Projekt nr IV.P.08 pt. „Modelowe programy edukacji w zakresie bezpiecznych zachowań dzieci w wieku szkolnym z wykorzystaniem robotów społecznych”⁴⁷. W okresie objętym kontrolą Ł-PIAP nie złożył do CIOP-PIB raportu z wykorzystania wyników Projektu nr IV.P.08, ponieważ NCBiR nie udostępnił wymaganego wzoru raportu⁴⁸, a CIOP-

⁴¹ M.in. Z. Pilat, W. Klimasara, M. Pachuta, M. Słowikowski, M. Smater, J. Zieliński, Możliwości praktycznego wprowadzania robotów współpracujących w różnych technologiach wytwórczych realizowanych w środowisku przemysłowym, *Pomiary Automatyka Robotyka*, ISSN 1427-9126, R.22, nr 1/2018, str. 59-65; Pilat Z., Klimasara W., Pachuta M., Słowikowski M., Some new robotization problems related to the introduction of collaborative robots into industrial practice, *Journal of Automation, Mobile Robotics and Intelligent Systems*, ISSN1897-8649 (Print), eISSN 2080, Volume 13, No.4, 2019.

⁴² XV Krajowej Konferencji Robotyki w Polanicy Zdrój we wrześniu 2018 r. oraz 28th International Conference on Robotics in Alpe-Adria-Danube Region w Kaiserslautern (Niemcy) w czerwcu 2019 r.

⁴³ <http://www.safe-collab-rob.piap.pl/>

⁴⁴ Pokrowiec ochronny na manipulator robota został zaprezentowany w czerwcu 2020 r. na XIII Międzynarodowych Targach Wynalazków i Innowacji INTARG®, gdzie zdobył srebrny medal - <https://www.intarg.haller.pl/wynalazek,w35.php>. Produkt zgłoszono także do konkursu na planowanej na sierpień 2020 r. wystawie ICAN 2020 Toronto w Kanadzie, a artykuł prezentujący rezultaty Projektu opublikowano w materiałach planowanej na październik 2020 r. XX Krajowej Konferencji Automatyki KKA'2020.

⁴⁵ Na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. 2020 r., poz. 491 ze zm.) w okresie od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

⁴⁶ Program ustanowiony na mocy uchwały Rady Ministrów Nr 126/2013 z 16 lipca 2013 r., okres realizacji: lata 2014 – 2016.

⁴⁷ Projekt realizowany od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2016 r., na podstawie umowy z 30 czerwca 2014 r. nr 49/2014/PW-PB, dalej: umowa z 2014r.

⁴⁸ Na podstawie § 8 ust. 4 umowy z 30 czerwca 2014 r. nr 49/2014/PW-PB wykonawca przekazuje raport CIOP-PIB zgodnie ze wzorami NCBiR.

PIB zalecał oczekiwanie do czasu uzyskania informacji w tym zakresie. W celu realizacji wskaźników rezultatu Projektu nr IV.P.08 określonych w umowie z 2014 r., Ł-PIAP m.in. współpracował z CIOP – PIB poprzez przekazanie opracowanego raportu dla nauczycieli⁴⁹ oraz multimedialnych materiałów informacyjnych po zakończeniu projektu⁵⁰.

(akta kontroli str. 41, 104-106, 488-515)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że CIOP-PIB nie zwracał się do Ł-PIAP o podjęcie współpracy w procesie ewaluacji⁵¹, a Instytut nie przekazywał, przewidzianych w § 13 umowy z 2014 r., informacji dla celów ewaluacji projektu, w szczególności o wynikach, efektach ekonomicznych i innych korzyściach powstałych w wyniku realizacji tego projektu. Odnośnie do realizacji wskaźników oddziaływania Projektu nr IV.P.08 Dyrektor Ł-PIAP stwierdził, że przyjęte wskaźniki powinny zostać osiągnięte po 5 latach od zakończenia Projektu (tj. w 2021 r.), ponieważ odnoszą się do wyników wykraczających poza efekty natychmiastowe oraz wymagają przeprowadzenia badań w dłuższym okresie i Instytut nie jest jeszcze w stanie wskazać osiągniętych wartości.

(akta kontroli str. 91, 511-515)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Instytut opracował koncepcję i założenia Projektu nr III.N.19, uwzględniając m.in. cele szczegółowe Programu, wymogi określone w dokumentach międzynarodowych i krajowych, analizę potrzeb i kierunków badań. Określone w umowie mierzalne wskaźniki umożliwiły dokonanie pomiaru zrealizowanych produktów i pozwalają na ocenę stopnia realizacji zakładanych rezultatów Projektu. Podjęte w ramach prac projektowych działania nie doprowadziły do osiągnięcia wszystkich zaplanowanych wyników. W okresie objętym kontrolą Instytut nie złożył do CIOP-PIB raportu z wykorzystania wyników Projektu nr IV.P.08 z uwagi na nieudostępnienie przez NCBiR przewidzianego umową formularza.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski

1. Przekazanie do CIOP-PIB informacji dla celów ewaluacji Projektu zgodnie z § 6 ust.10 umowy z dnia 3 lipca 2017 r.
2. Skorygowanie rozliczonego dofinansowania Projektu Nr III.N.19 w części odpowiadającej wysokości podatku VAT odliczonego na skutek korekty deklaracji podatkowej VAT za styczeń 2019 r. i za styczeń 2020 r. oraz poinformowanie NCBiR za pośrednictwem CIOP-PIB o wprowadzonej korekcie.
3. Zapewnienie wykonywania obowiązków wynikających z postanowień zawartych umów w sprawie realizacji projektów, w tym terminowe sporządzanie sprawozdań i raportów oraz oznaczanie publikacji i wystąpień konferencyjnych zgodnie z warunkami określonymi w umowach.

⁴⁹ Raport dla nauczycieli nt. badania pilotażowego przeprowadzonego na wybranej grupie uczestników ze szkół podstawowych dot. efektywności nauczania przy użyciu robota stanowił jeden z pięciu wyników końcowych Projektu nr IV.P.08.

⁵⁰ Przyjęte w załączniku nr 2 do umowy z 30 czerwca 2014 r. wskaźniki rezultatu zakładały m.in. udostępnienie raportu i materiałów na stronie internetowej CIOP-PIB.

⁵¹ Po zakończeniu Projektu nr IV.P.08, CIOP-PIB zwrócił się jedynie w czerwcu 2017 r. o podanie danych kierownika projektu, potrzebnych do wprowadzenia informacji o badaniach projektowych w bazie OPI – SYNABA.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

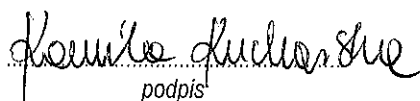
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

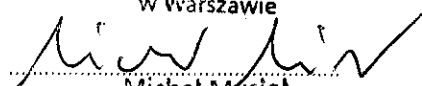
Warszawa, 18 sierpnia 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Kamila Kucharska
specjalista kontroli państwowej

podpis

p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Michał Musiał
podpis

